

УДК 338.431.8

Н. О. Піняга,
здобувач, Львівський національний аграрний університет

ВИВЧЕННЯ ПОТРЕБИ РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ ЗА СИСТЕМНИМ ПІДХОДОМ

Ресурсний потенціал за системним підходом розглядають як сукупність ресурсних потенціалів регіонів країни. Проведено класифікацію складових ресурсного потенціалу сільськогосподарських підприємств. Проаналізовано підходи щодо вивчення ресурсного потенціалу виробництва.

Resource potential after approach of the systems is examined as an aggregate of resource potentials of regions of country. Classification of constituents of resource potential of agricultural enterprises is conducted. Approaches are analysed in relation to the study of resource potential of production.

Ключові слова: виробництво, ресурсний потенціал підприємства, складові потенціалу, системний підхід, ефективність використання ресурсів.

Key words: production, resource potential of enterprise, constituents of potential, approach of the systems, efficiency of the use of resources.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Пріоритетним напрямом в економічній політиці держави є розвиток аграрної економіки. Відтворення у виробництві певною мірою залежить від ефективності використання ресурсного потенціалу сільськогосподарських підприємств. Економічна теорія розкриває ресурсний потенціал через різні рівні дослідження. Різні підходи є оптимальними для визначення сутності та структури ресурсного потенціалу.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Вивчення проблем формування та ефективного використання ресурсного потенціалу сільськогосподарських підприємств проводять наукові установи, а вирішенню різного роду задач присвячені праці науковців. До них відносяться: Андрійчук В.Г., Лукінов І., Підлісецький Г.М., Саблук П.Т., Шиян В.С., Юзефович А.Е. та інші.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Метою вивчення потреби ресурсного потенціалу сільськогосподарських підприємств є аналіз методів дослідження ресурсного потенціалу виробництва, встановлення складових ресурсного потенціалу сільськогосподарських підприємств.

ВКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕНЬ

Метою наукових досліджень сучасних українських вчених є удосконалення механізмів управ-

ління ресурсним потенціалом сільськогосподарського виробництва. Ульянченко О.В. використав системний підхід для розробки стратегії розвитку аграрного сектора економіки [1]. В основу даної стратегії покладений поділ ефективності управління ресурсним потенціалом на напрями: 1) соціальний розвиток — наука, освіта, культура; 2) економічний розвиток — інновації, інвестиції, конкурентоспроможність продукції.

Об'єктом дослідження вітчизняних науковців є показники оцінки ефективності сільськогосподарського виробництва. Наприклад, Іванюта В.Ф. застосовував системний підхід з використанням новим методів дослідження. Щодо оцінки ефективного використання ресурсного потенціалу вчений запропонував метод декомпозиції — розкладання складного на простіші складові, які базуються на принципах поступовості, елементарності. Дана стратегія розвитку включає вдосконалення економічних, організаційних, екологічних методів, запровадження різних нововведень у розвиток сільськогосподарського виробництва [2].

За системним підходом ресурсний потенціал країни можна розглядати як сукупність ресурсних потенціалів її регіонів. Високому соціально-економічному розвитку сприяє ефективне використання ресурсного потенціалу, який забезпечує кращий рівень життя населення певної території. Структура організаційно-економічного механізму відтворення ресурсного потенціалу АПК аналізується як взаємодія системи економічних важелів та планування заходів щодо відтворення ресурс-

ного потенціалу сільськогосподарських підприємств [4].

Основними елементами структури ресурсного потенціалу сільськогосподарських підприємств деякі вчені пропонують вважати такі компоненти, як соціальний, природний та технологічний [5]. Крім цих складових ресурсного потенціалу, можна віднести ще потенціали інтелектуальний та інноваційний. На мою думку, дані підходи щодо відновлення ресурсного потенціалу залишають поза увагою проблеми, які стосуються розвитку сільських територій.

Поміж нових сучасних наукових методів дослідження ресурсного потенціалу підприємств поширеним також є структурно-функціональний метод, що, в свою чергу, означає вивчення економічного процесу. Економічні системи характеризуються такими ознаками: стійкість, самоорганізація, цілісність та залежність між складовими її елементами, що означає досягнення поставленої мети. Економічна система включає такі складові: потенціал розвитку продуктивних сил, потенціал розвитку аграрних підприємств (відносин), потенціал розвитку механізму господарювання підприємств.

В основу сільськогосподарського виробництва покладені засоби і предмети праці, робоча сила в їх послідовному поєднанні. Рівень розвитку аграрних відносин та функціонуючий механізм господарювання підприємств визначає певний рівень розвитку продуктивних сил. У сучасних умовах розвитку економіки виробництва виникає поєднання механізму ринкового регулювання з державним економічним регулюванням.

Для кращого стратегічного планування розвитку економіки в аграрному середовищі та у сільськогосподарських підприємствах важливе місце займає визначення пріоритетів. Це вимагає класифікувати окремі складові ресурсного потенціалу:

— за сферами аграрного виробництва: потенціал виробництва, який прямо бере участь у створенні продукції сільського господарства; ринковий потенціал — підвищення ефективності у сфері постачання продукції; потенціал розподілу — визначає процес розміщення ресурсів у виробництві;

— за участю у створенні прибутку: певна частина ресурсного потенціалу, що не міняє своєї вартості та не намагається створити додаткової вартості;

— за надходженням джерел: зовнішній потенціал — умови, що диктуються та формуються ринком чи державою; внутрішній потенціал — знаходиться в господарстві та залежить від того чи іншого суб'єкта господарювання;

— за галузями сільськогосподарського виробництва: ресурсний потенціал тваринництва та рослинництва, потенціал обслуговуючих виробництв;

— за видами ефективності: соціальний потенціал — відповідність результатів економічної діяльності потребам населення; економічний по-

тенціал — створює високі показники обсягів виробництва при невеликих затратах.

Організація ресурсного потенціалу сільськогосподарського підприємства складається із системних компонентів: сукупність ресурсів, залежно від попиту підприємства на їх окремі види, комерційного процесу з притаманним для нього послідовним ланцюгом; зовнішнього середовища та оберненого системного зв'язку. Під впливом основних факторів виробництва, сільськогосподарські підприємства свій попит направляють на ресурси, втілюють у продукцію, забезпечують гарний дохід від різних видів діяльності.

ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

Системний підхід є найбільш поширеним із методів дослідження ресурсного потенціалу сільськогосподарських підприємств.

Головною метою щодо управління ресурсним потенціалом аграрної економіки є значне підвищення рівня життя населення країни, формування сприятливих умов для кращого економічного зростання країни у світовому господарстві, більш розширене відтворення сільськогосподарської продукції. Для кращого вдосконалення концепції державного регулювання ефективного використання ресурсного потенціалу підприємств сільського господарства потрібно провести класифікацію певних складових ресурсного потенціалу за різними класифікаційними ознаками. Основи формування та ефективного використання ресурсного потенціалу визначають умови для економічного моделювання ефективності господарювання підприємств сільського господарства.

Література:

1. Ульяновченко О.В. Управління ресурсним потенціалом в аграрному секторі економіки: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктора економ. наук: спец. 08.00.03 "Економіка та управл. нац. госп." / О.В. Ульяновченко — К., 2008. — 38 с.
2. Іванюта В.Ф. Методологічне забезпечення розвитку аграрного виробництва регіону: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктора економ. наук: спец. 08.00.05 "Розвиток прод. сил і регіон. економіка" / В.Ф. Іванюта. — К., 2009. — 40 с.
3. Борисова В.А. Економічне відтворення природного ресурсного потенціалу АПК. Автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктора економ. наук: спец. 08.07.02 "Економіка с.-г. і АПК" / В.А. Борисова. — Миколаїв, 2003. — 36 с.
4. Россоха В.В. Теоретико-методичні засади формування, розвитку та оцінювання виробничого потенціалу сільськогосподарського підприємства / Россоха В.В. — К.: ННЦ ІАЕ, 2009. — 94 с.
5. Пуцентейло П.Р. Ефективність виробництва в підприємницьких структурах / Пуцентейло П.Р. / Економіка АПК. — 2005. — №6. — С. 51—57.
6. Сур'як А.В. Основи економічної культури: [навч. пос.] / А.В. Сур'як. — К.: Кондор, 2004. — 256. *Стаття надійшла до редакції 12.04.2012 р.*